

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fill. Félévre 3 kor. Égész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéniratok címzendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

A kiegyezés politikája.

Nehezen akar vége lenni a komédiának. Az uraknak nem sürgős a válság megoldása. K o s s u t h Ferenc vagy felséges allúrókkal kihallgatásra rendeli magához pártja vezető tagjait, vagy visszahúzódik a csúza sáncái mögé és beteget jelent. Beteg ember pedig nem tud politikát csinálni. Mostanában megint beteget jelentett a vezér, amiből nem nehéz megjósolni, hogy vagy a politika beteg nagyon, vagy a legközelebbi napok jelentős változást hoznak K o s s u t h felfogásában.

Tiszta képet akarunk végre látni a politikában. Akarjuk tudni, hogy a függetlenségi vezér hová tartozik. Azok közé, akik A p p o n y i v a l az élükön leszerelni, vagy akik J u s t h e k k a l az önálló bankért harcolni akarnak. Ennyihez, azt hisszük, hogy jögnak van. És joga van mindenesetre a nemzetnek. Elvégre hónapok óta válságban vagyunk. A n d r á s s y Gyula és társai nyíltan megmondták, hogy ők ezidőszert a közös bank további fenntartását kívánják. — Miért kell hát K o s s u t h Ferencnek kergetni? Mire való az az ostoba leszergetés, amellyel neki a banksoport lapja napról-napra kedveskedik. De mire való annak látszólagos fenntartása, mintha azért vele a bankszabadalom

meghosszabbítása érdekében okosan csevegni is lehetne.

Meggyőződésünk, hogy a magyar nemzeti bankot csak az önálló vámterülettel egyidejűleg lehet felállítani. Mert sehogysem látjuk célszerűnek a forgalom lebonyolítására szolgáló eszközök tekintetében akkor gátakat emelni, amikor a közös vámterülettel — mindaddig, amíg az létezik — kifejezetten épen a két állam közötti forgalmat akarják akadálytalanra tenni.

Hogy azonban K o s s u t h Ferenc és vele a függetlenségi párt minden ígéretét ellenére, akármilyen okokból, tehát az uralkodó merev magatartása miatt is, leszereljenek, eltérni nem lehet. Azoknak, kik ígéreteket tesznek, akik bizonyos kívánalmak megvalósítására vállalkoznak s akik a szabadelvűpártot legfőképpen opportunítása miatt bunkózták agyon, nem lehet elnézni, hogy eddig elkövetett árulásaik után, most legutolsó programjuk feladását is megkíséreljék. K o s s u t h Ferencnek viselnie kell a konzekvenciákat. Ha megígérte az önálló bankot, ha annak fejében megszavaztatta az oiszággal a kétszázalékos kvótafelemelést s ha lekötötte magát egész becsületének az erejéig ehhez a kérdéshez, akkor nem lehet rá körülmény, hogy most szemet hunyjan minden eddig tett kijelentései előtt és engedjük az osztrák-magyar bank szabadalmának a meghosszabbítása árán tovább kormányozni.

A függetlenségi párt és nagyon természetes, elsősorban. K o s s u t h Ferenc leszereléséről tehát szó sem lehet. A politikai tisztesség azt követeli meg, hogy J u s t h Gyula és társai felfogása érvényesüljön.

A függetlenségi párt bizonylat megpróbálhatja a nemzeti ellenállás megismétlését. Sőt, ha csupán a nemzeti ellenállás és leszerelés között kell választani, akkor K o s s u t h Ferencnek habozás nélkül az előbbit kell választaniok. De amennyiben a párt vezére arról győződött meg, hogy a magyar nemzeti bank ezidőszert felállítása képtelenség, akkor minden körülmények között ott kell hagynia a kormányzással járó előnyöket és terheket s az ellenzéki padokon szükséges meghúzódnia.

Ez esetben pedig elkövetkezhetik a kibontakozásnak olyan alkotmányos útja, mely a hatvanhetesek tömörülésével óhajt békét és eredményes munkát teremteni. Ekkor válna szükségessé Deák Ferenc kiegyezése alapján megcsinálni az új 67-es pártalakulást. Ekkor válna szükségessé nyíltan is deklamálni, hogy a magyar politikai élet egészséges irányu továbbfejlődése nemcsak kívánja, de egyenesen meg is követeli azokat az útakat, amiket a haza bölcse jelölt ki a számára. S ekkor válna szükségesé hangoztatni, hogy amikor Deák Ferenc hatvanhétben azt mondotta, miszerint a kiegyezéssel institucióink fejleszté-

TÁRCA.

Vágy.

Valahol, nem erre, valamerre távol,
Ahol a hegyorom a fellebbe gázol,
Ahol a harmatsepp nem reszket a lombon,
S ahol az emberek kacagnak a gondon,
Ahol a viragok szállidos illata
Nem bódít meg senkit, ha álmat siratja
S fellegekben járó fecskemadar sincsen,
Hogy a költözéssel valamire intsen
Valami átokra, valami mülésra,
Tavas elmülésra, levél lehülésra . . .
Óda szeretnék én elköltözni innen,
Ahol rózsza sincsen, ahol madár sincsen . . .

Ha majd a darvak is elköltöznek innen,
S hótakaró alatt nyugoszik majd minden,
S a felleges égen havas karpit támad,
Szóljatok majd tüstént s viszem a nótamot.
Ott dalolom végig, mert itt meg nem értik,
Soha meg nem érzik, soha meg nem nézik.
Óda majd halványan, csak arcomon pirral,
Elmegyek egy darab mégtépett papírral.

S hogyha majd a fellebbe zúgva jár az égen:
Eldalolom ott is lázasan, de szépen;
Mind elsírom, ami itt emésztett, bántott,
Ami itten rajtam szívetsújtó átok,
Zokogva, siratva, hanem azért büszkén. —
Enyedi Dániel.

Igazi fájdalom.

— Charles Foley. —

Penhoet Adelina kisasszony szerény évi járadékából élt messze Párisból, régi falusi házában. Magas, barna leány volt, — a haja már ósbe csavarodott — kissé nyers, de szókimondó és soha sem volt rajta más szépség, mint egészséges frissége és szelid szeme, olyan, mint két ablak, melyben visszatükröződött minden gondolata. Egyetlen barátai Chevignonék voltak, kik minden nyáron megjöttek Párisból hat hétre s a házával szomszédos házában laktak.

Mint hogy Chevignon Jean körülbelül egykorú volt Penhoet Adelinával s a családjuk nagyon szoros barátságban élt egymás-

sal, sokáig azt hitte mindenki, hogy Adelina Jean felesége lesz. Az az erős, kedves kis leány és az a gyöngye, elkényeztetett fiú mindig együtt játszadozott egymással. Szüleit nagyon mulattatta, hogy mily komolyan vették dolgukat s minthogy Adelinára sok és jó jövedelmet hajtó majorság nézett örökségül, Chevignonék kedvetek barátságuknak, nedves szemmel meghattottan szóva:

— Mily szép volna, ha később egymásé lehetnének! Csak rajta, Jean, csókold meg a kis feleségedet! — És Penhoeték, kiknek a dolog hízeltgett, hozzátették: — Igazán, nagyon szép volna. Csókold meg a kis uradat, Adelina! — És a gyermekek szívük szerint, öntudatlan vonzódással összecsókolódtak.

De Jean az iskolába került és nem gondolt többé az apáczkolostor iskolájában nevelkedve, mindig reá gondolt. Ez időtől fogva ritkán találkoztak egymással. Adelina sohasem ment Párisba és Jean, ki időközben férfivá serdült, utazásra fordította szabadide-

sét a nemzet kezébe teszi le, akkor tulajdonképpen annak adott kifejezést, hogy ha elég erősek leszünk, a 67 útnán is meg fogjuk tudni valósítani a független államiság felé hajló törekvéseinket.

Jól tudjuk, hogy ezidőszert meg lehetőszen népszerűtlen álláspont a hatványtesek térszerűléséről beszélni. Am, amint a bankkérdésben is túltettük magunkat a népszerű fel fogáson, úgy most is leplezetlenül mondjuk ki, hogy a Deák Ferenc kiegyezés alapján álló politikusoknak kell újra érvényesülniök. Nekik kell újra megépíteni a megrongált hatványteset, hogy annak segítségével tudjunk előrehaladni s idők multával az ország politikai és gazdasági függetlenségét csakugyan ki is vivni.

Szólaljon meg a képviselőház. Most, amikor már igazán itt volna az ideje, hogy a kormány tagjai és a pártok lebzselő politikusi szint valjanak: a parlament hét lakat alatt áll a Dunapartján. Senki sem mer a nemzeti képviselő fórumán megjelenni. A kormány tagjai irtozáttal fordulnak el attól a helytől, ahol az egész ország tekintete beláthatna fekete-sarga veséjükbe. És a politikusok szivesebben bujkálnak a pártkörök semmire sem kötelező berkeiben, mint a képviselőház uléstermében. A parlament zárva van. Kupolájáról lekerült a nemzeti elhatározásokat hirdető lobogó. Kapuján csak egy-két jámbor idegen jár ki s be, csudálva a cifra palotát, az elhagyott, néma kastélyt.

A képviselőknök a képviselőházban van a helyük. Azért kaptak mandátumot, hogy a parlamentben becsületesen elvégezzék mindazt a munkát, amelyet az állami élet szükségletei parancsolnak és sürgetnek. És a politikának is csak a képviselőház lehet a forrása. Mert mindaz, ami a parlamenten kívül történik, ellenőrizhetetlen fortélyoskodás, amelyért alig vonható valaki felelősségre. Az ország nem halgathatja ki a miniszteri konferenciák titkos konventikulumait. Az ország nem ellenőrizheti a pártkörökben

suttogó árulásokat. Az ország nem tekinthet bele a politika szeparéiben játszó vakmerő hazardörök kártyaiba. De a parlament döntő elhatározásokat produkálhat, amelyeket semmiféle hatalmi köklérkedéssel és alatomossággal kifogtatni, föltartóztatni és megmástitani nem lehet.

Talán sohasem volt még nagyobb szükség a képviselőház erőlyes, döntő szavára, mint ma, amikor a nemzet, a nagy kormány válságba sülyesztette az országot és maga a helyéről eltakarodni nem akar. Nevelés és gyerekes ürügyekkel traktálja az országot. Retteg attól, hogy a válság végét érjen és attól is reszket, hogy a képviselőház megszólaljon, mert akár az, akár ez, ha megtörténik: az ó halalos ítéletét jelentené, amely után menthetetlenül távozni kell. És mégis éppen a parlament nemült el a válság legnehezebb óráiban. Éppen a képviselőház az a hely, ahol senki sem mer megszólalni és munkához látni. Hát melyik az a fórum voltaképpen, amelynek nemcsak rendeltetése és kötelessége, de hivatása is, hogy az ország sorsát intézze? Bécsben a Burg, vagy itthon a parlament? Honnan várja a nemzet legfontosabb életérdekének a tiszteletét és szolgálatát? Bécsből, vagy a parlamentből?

A képviselőház kapuit a kormány vakmerő kalandozásai után most válsággal föl kell szakítania a nemzeti akaratnak. A munkatöl és hazafias állásfoglalástól hűződöz képviselőket egyenest oda parancsolja a mandátumuk helyére az egész ország türelmetlensége. A képviselőház egy percc sem nézheti tovább némán azt a politikát, amely Bécs pandóra-szelencéjéből kiaradt. A képviselőháznak megalkuvás nélkül, töprengés nélkül állást kell foglalnia a mai kormánynyal szemben és könyörtelenül ki kell söprenie azt a bécsi szemetet, amelylyel isten tudja hányadszor igyekszik betemetni a magyar alkotmányt a bécsi taifun.

Nincs más mód arra, hogy megszabaduljunk ettől a makacs kormánytól, csak az az egy, ha a képviselőház egy nemzeti tartalmú határozattal kipurancsolja a parlamentből ezt a kormányt. És nincs más mód arra,

hogy a nemzeti politika gazzal betemetett útját szabadbá tegyük, csak az az egy, ha a parlament a maga nagy és sérthetetlen erejével végre diktálni kezd.

A képviselőház öt perc alatt megpecsételheti a bécsi kéme és ügynökök megérdemelt sorsát. A képviselőház öt perc alatt előbbre viheti a kibontakozást, mint a kormány a hónapokig elnyújtott válság minden mesterkedésével. Itt már a politika masodrangú kérdés. Most már a becsületérzésnek kell a képviselőházat megszólaltatnia. És ha a bécsi kerítök még nem diadalmaskodtak a parlament erkölcsé felett, akkor a kormány minden cselészövését le fogja törni az erőlyes nemzeti szó, amelyet a parlamentnek kell kimondania.

A középbirtokos osztályért.

Irta: **Kézdi-polyáni Paál sándor.**

E lap hasábjain már sokszor jelentek meg cikkek, melyek a magyar középbirtokos osztály érdekében íródtak. Ezek a cikkek fajtalmat keltő szavakkal jelentették a nagy magyar közönségnek, hogy a birtokos középosztályt a rossz sors kikezdte mindenképpen. A nemzetnek hajdan legnagyobb erőssége, alkotmányunknak, magyarságunknak, szabadságunknak egykor legizmosabb támasztéka most az élet terhe alatt roskadozik. Könyveket is írtak a birtokos középosztályról. Esméket, jó tanácsokat adtak jobbról is, balról is. Meg kell menteni a haza erősségét! A bukas széléről vissza kell rántani! Ismét nagygya kell tenni! Miyeen derék, jó tanácsok ezek. De a nemzeti közokarat vajjon megnyilatkozott-e; lattunk-e csak valamikétt is, mivel a sülyedőnek segítségére ment volna a közhatalom?

A szép szavak elhangzottak. Az életrevaló eszmék feledésbe mentek. Oly időket élünk, mikor a nemzet tértelenségre van kárhoztatva. Rettenetes atok fekszik rajtunk. Ez nem engedi, hogy erőinket kifejtsük, gazdasági téren is nemzetértető munkát végezhessünk. Bizony csak toldozás-foltozás, a mit az utóbbi években áldatlan politikai helyzetünk miatt a népmentes terén alkotni tudtunk. Am a birtokos középosztálynak még a foltzasból sem jutott rész. A középbirtokos laka alól egyre sikkik ki az adott anyaföld. Áldás nélkül jöttek az évek az évek után, a drágaság már alig viselhető el; s ez a körülmény még terhesebb tette a középbirtokos megélhetését. Hitelezőjének rabja lett.

Jét. A fiatal leány szülei meghaltak, s a majorságok, melyeket rosszul kezelték s ennek következtében rossz aron káltak el, éppen csak annyi vagyonhoz juttatták Penhoet kisasszonyt, hogy szükösen megélhessen jövedelméből. Chevignonék már jó ideje, hogy nem emegették régebbi terveiket, midőn Adalina egyszer csak megtudta, hogy Jean egy gazdag hozományú párisi leányt vesz feleségül. Az emberek azt hitték, hogy Penhoet kisasszony cseppet sem bankdókia emiatt, mert nagyon egészséges lévén, se halványabb, se soványabb nem lett miatta s minthogy nem olvasott regényeket, nem mondott és nem tett mást, mint közönségesen. Csak egyzer borult el a szemé. Akkor történt ez, midőn Chevignon Jean, két kis baba apja, elhatározta, hogy megint abban a házban tölti a nyarat, mely Adalina szomszéd-ságában állt.

A család kezdetben távol tartotta magát a kisasszonytól. Ezt ő nem vette rossz néven s régi szeretetreméltó, szolgálatra kész szomszédjuk maradt.

Látva ezt, Chevignonék engedtek hidegségükből és meghívták magukhoz. Elfogadta a meghívást és nem volt alkalmanabb sza-

lónjukban, mint egy jól nevelt gouvernante. Leült egy zugba és fejét himzésére hajtva, ott maradt csendesen. De midőn belépett Chevignon Jean és csakis akkor, fölemelte szempilláit és szemé villámlott. A mig Jean beszélt, figyelmesen hallgatta, az ölébe bocsátotta le kezét és öntudatlanul fejének könnyű biccentésével kísérte szavait.

Egyetlenegyszer merté kimondani véleményét. Ez akkor történt, midőn a megyei tanácsos, kit ebédre hívtak, erős szavakkal korholta egy városbeli fiatal leány viselkedését, 'ki azért, mert szülei nem egyeztek bele házasságába, megszökött azzal a fiatal emberrel, akit szeretett. Vaikének az az ostoba gondolata támadt, hogy megkérdezte Penhoet kisasszonytól:

— Nos, kisasszony, mit szól hozzá kegyed?

Adalina megrázkódott, úgy látszott, mintha keresztülézne a körülötli ülökön, s oly hangon, aminőt még nem hallottak soha töl, mert oly melegen és meghatottan szól, azt felelte:

— Oh, én . . . nagyon is megértém azt! . . .

Felháborodott hallgatás következett, ő

pedig, elpirulva zavarában, ismét a himzése fölé hajtotta fejét.

Penhoet Adalina kisasszony 52 éves volt, midőn Chevignon Jean szivbajban meghalt. Chevignonné, kit az orvosok már előkészítették ez eseményre, túrtörtette fájdalmát és megtette előkészületeit a temetésre. Nem is gondoltak rá, hogy Penhoet kisasszonyt másként értesítsék a szomorú esetről, mint gázjelentés útján s ennek következtében ő később kapta meg a nyomtatott levelet, mint a többi ismerős. De azért, ha éj-jel utra kel, még mindig megérkezhetik a temetésre.

S ekkor a máskor oly szerény a hallgatag falusi kisasszony valóban hihetetlen módon kezdett viselkedni.

Először is mély gýaszban jelent meg, a mi már magában véve illetlenség volt, mert az elhunyt egyáltalán semmi rokonságban sem állt vele. És még milyen gýaszruhában! Sebttében összetakolt, rendetlen ruhában, melyen meglátszott, hogy az öreg kisasszony magára kapott minden feketeséget, a mi éppen a kezeiyébe esett. A fején nem volt crepe-fályol. Vörös, a sirástól megduzzadt arca nagyon közönségesen ütött el a többi

A középirtokos osztály romlásának az okát a következőkben szeretném megvilágítani:

A közbirtokos — mint hajdan is volt, — a maga helységében az úri osztály, de a változott körülmények miatt elődjének veszendőbe ment sok jó tulajdonsága nélkül. Az egyszerű, patriarkális, kevéssel megelégedő életnek vége. A mai kor finom posztója, a selyem, a nagy tollas kalap a tanyák táján sem ismeretlen. A városi munkásnép fényűző. A vele egy helyen, vagy a vidéken élő birtokos pedig szégyenkez tartana, ha amannál hátrább valónak látszanék. A hagyományos szokás megköveteli tőle, hogy nagy erőfeszítések árán is megtartsa a társadalmi életben azt a helyet, mely őt — mondjuk: joggal — megilleti. Am nem kell több, csak egy természetesen esztendő. Az idejét mult gazdasági rendszer mellett — mert hiszen az okosabb gazdálkodásnak még csak gyermekkorát éljük maunk, aztán öt év nem elég a veszteség pótlására. A növekedő igényekkel nem tart lépést a föld fövedelemnyújtása; sőt a drága napszám miatt a régihez képest csökkönben van. A mit be nem veszünk, a hiány pótolni kell a háztartásban még adósság árán is. Ez egy lépés a bukás felé.

A középirtokosnak állásához mérten gondoskodnia kell gyermekeiről is. Ha több gyermeke van, már ez maga sorscsapást jelent nála, a ferde gondolkozás készíti őt arra, hogy jobb eszű gyermekeiből — urakat nevel, diplomás embereket, a vármegye és a minisztériumok részére s egyéb közhivatalra. Ha valamelyik fia nem bírja észrel, — gondolja, — jó lesz az a gazdaságba. Ime, a legtermékenyítőbb erőt, az eszt, a tehetséget vonja el a gyakorlati életől, a gazdaságtól. Ujabb lépés ez a hanyatlás felé.

De: még így is túrható volna a cél érdekében, hogy t. i. fennmaradjon a középirtok, ez a rendszer, a gyengébb fiúnak a gazdaságba való állítása. Amde nem elég, hogy az apa úri módon, nagy költségek árán, diplomát adott jobb eszű fiainak. Ezek még osztozkodni is akarnak. Es osztozkodnak. S a gazdaságban fölöttébb fiú kénytelen megelégedni egy résssel. Hiszen törvény ellenére nem apellálhat. Ime, így oszlik meg a középirtok. Így lesz belőle sok apró kisbirtok. Ily módokkal bukna el a középirtokosok, így megy veszendőbe országunknak hajdan legerősebb társadalmi osztálya.

Könnyelműség, kényszerűség, a középirtok fennmaradását biztosító törvény hiánya s ezeken kívül — nem is számítva a

terméketlen éveket — a teremtő észnek, mint legnagyobb termékenyítő erőnek a gazdaságtól való elvonása; — idézik elő a középirtokos osztály tönkremenését, megfogyatkozását. Így hat kételkedem Daranyi miniszterünk új középirtokos alakítását célzó törekvéseinek tartós sikerében is. Legtöbbjebb azt érthetjük el azzal, hogy az alakítandó középirtokok egyik kézből fogják atvándorolni a másikba. Embert legyen az, ki azokban majd meg is fog gyökeresedni nemzeti alkotmányunk támogatására.

De a birtokos középosztály hanyatlásának legfőbb okai még csak azt tartom, hogy annak idején nem történt gyakorlati gazdasági irányban való kivüvelésre semmi megfelelő intézkedés. Alkotmányunk helyreállítása után ugyan szervezték a gazdasági irányú felső népiskolákat két illetőleg három osztályra. De ezek inkább a kisbirtokos osztály gyermekeinek lettek volna jók, ha megfelelőek volna hivatásuknak. Erre képtelenek voltak. Megszüntek. Helyüket ma már a gazdasági ismétők és a földműves iskolák töltik be, de csak részben. Általános műveltséget annyit sem nyújtanak, mint a boldogemlékű felső népiskolák. A gyakorlati gazdálkodás megismerése kicsinyben: ez a fő céljuk. Így hat ha a régibb felső népiskola nem felelt meg a kisbirtokosok követelményeinek sem, hogyan elégedjék meg a középirtokosok által nyújtható ismeretekkel! A mi talán jó az egyiknek, elég is bőven; — lehet ki nem elégtő a másiknak.

A gazdasági felsőbb iskolák? Egyik része gazdasági szaktanítók képzője; a gazdasági akadémia pedig a középirtokosnak a soknál is több.

Ime, mennyire szembeötöl, mily nagy a rés, mely a két szélsőség közt tátong! A középirtokos benne felejtődött abban a nagy ürességben. Nem talál támasztékot, neki megeléget, sem jobbra, sem balra. Ránézve idegen tereken, a gimnáziumok és realiskolák klasszikus és franciasz ízü középfokú oktatásában nyert gyermekei részére szellemi táplálékot, melynek nyomán meg kell kívánnia a fiúnak az — uraságot. A melyik pedig otthon, a gazdaságnal akar maradni, ohajtja ugyan az uraságot, de magának megfelelő iskolakra nem taivaan, mely általános műveltséget is nyújtanak, gazdasági ismereteket is adjon, inkább otthon marad az elemi iskola végzése után s lesz belőle műveletlen úr, tudatlan gazda. Az urasodást megszokta már apja házánál, meg a költekezést is; s ezt éretlen észsel folytatja; gazdasági ismeretek hiányában birtokát hasonló arányban nem képes jövedelmezővé tenni. Elkövetkezik a legszomorúbb bukás: — a tudatlan úr

bukása. Ha főbe nem lövi magát, él, mint koldus, egész családjával; s lesz saját nemzetnek ellensége, a társadalmi rendnek gyűlöltje, esetleg megzavarója. S talán nem ok nélkül. Mert a nemzetet, a társadalmat teheti felelőssé: miért nem adott neki iskolát, mely a szükséges gazdasági ismereteket nyújtván neki, oly általános műveltséggel is ellátta volna, melynek alapján kisebb lett volna bukásának eshetősége; ennek megtörténtével pedig lenne egy középfokú bizonyítványa, melylyel vagy itt, vagy ott, élehető alásba jutna.

A középosztály számára tehát elsősorban középfokú iskolákról kell gondoskodni, oly iskoláról t. i., mely ez osztály gyermekeit gazdasági alapon előkészítendő az életben való boldogulás megszerzésére a gyakorlati pályának; másrészt tisztán magyar nemzeti általános műveltséget is nyújtana, melynek segítségével a főiskolai képzettséget nem kivánó köztisztviselő állásokban is megalkothatják helyüket.

Ilyen iskolának kínálkozik a polgári iskola. Ez intézményünk eredetileg hat osztályos volt szervezve. De meg nem felelő tanterve s a minősítési szabályrendeletek két felső osztályát elsorvasztották s ma már csak négy alsó osztályalav végzi — persze meglehetősen avult s befejezett műveltséget nem nyújtó tantervvel — azt a földolatot, melyet szelbten-hosszabban az egész ország területén a magyarosítást illetőleg rarótt a törvény. S tanarainak kötelesegerzete, hivatászerete, a csonka tantervvel is elért eredmények, fölvirágoztatták a polgári iskolát annyira, hogy ma már nélkülözni egyáltalán nem lehet.

Ezt a népszerű iskolát kell újra szervezni. Hat osztályt ki kell egészíteni hétre, tantervét a kivanalmak szerint reformálni, gazdasági irányzattal ellátni. még pedig a helyi körülmények szerint vagy ipari, vagy mezőgazdasági elméleti és gyakorlati oktatással: — az első osztálytól a hetedik bevégzéséig.

Meg vagyok arról győződve, hogy az ily nemzeti középiskola, mely képesítene a gyakorlati életpályára, a köztisztviselő állásokra, az egyéves önkéntességre úgy, hogy érettségét tett növendékei elől el lenne ugyan zárva a tudományos egyetem (mert ennek a gimnázium és realiskola amugy is bőven szolgált tanulóit), de a közigazgatási tanfolyamokat s a közzgazdasági irányzattal felső iskolákat megnyitnak előttük: az ily iskola középosztályunkat nemcsak talpra állítaná, hanem mostanáig el nem ért műveltségre is emelné. Azok, kik idáig irtóztak a latin, görög és francia nyelv miatt a középiskola-

sápadtra rizsporozott arctól. Hóna alatt egy nagy, újságpapirosba göngyölt csomagot vitt. Megállás nélkül ment el a kített iv mellett s figyelembe se vette azt a fekete frakkos urat, ki neki odanyújtotta a tollat, hogy írja alá nevét. Könyökével tört magának utat az emberek között, félretolta a halottvivőket és tompán le borult a koporsó mellett.

Mellett kétségbeesett zokogás ráta meg s még arra sem gondolt, hogy elővegye a zsebkendőjét, hogy letörője záporként omló könyeit. Így fektült, hóna alatt a csomaggal, mozdulatlanul a fekete szőnyegen, a karos gyertyatartók közt és zokogott . . . zokogott . . . Anyira nem banta, hogy mi történt körülötte, hogy az özeveg és barátai bántva érezték magukat és suttogni kezdték. A temetkezési vállalat emberi a ruháján tapostak, de ő csak akkor kelt fel, midőn felemelték a koporsót. Odakünn még rosszabbra fordultak a dolgok. Keztyutlen kezével felteríté az újságpapirost és egy kosárra való virágot vett elő belőle, nem szépen összevalogatott virágot, hanem egészen közönséges, tarkabarka, a kertben és a mezőn gazostól, levelestől kitépdesett virágot. És reászorta valamennyit a halottvivő kocsi-

hol kiáltó ellentétben állt vele a sok halovány, előkelő orchidea. A temetésrendező ez nagyon felháborította. Midőn pedig megszólalt volna kenetes hangon: Kérem a családhoz tartozó uraságokat! — Penhoet kisaszszony előre rohant és elsőnek akart menni a halottas kocsi után. Moraj támadt a jelen voltak közt, de ő azt nem hallotta. A templomban összefogtak egymással az elhunyt férfitronai, hogy félrelökődök. De neki mégis sikerült helyet foglalnia az első pad-sorban s leült, nem törődve semmivel, az emberek szinte azt hitték, hogy mindjárt kiszáll az élet szeméből, melyet egy pillanatra sem vett le a koporsóról.

A temetőben a temetésrendező, kinek Chevignonné titkos intést adott a szemével, még egy hiu kísérletet tett, reabírni Penhoet kisaszszonyt, hogy vonuljon hátrább. De az ott állt a sir szélén, bokáig gázolva a homokban s eszébe sem jutott, hogy, mint a többiek, szentelt vizet hítsen a sirverembe. Neki csak könyei hullottak mind sürűbben s mind nagyobb cseppekben a koporsó födelére. Várni látszott valamire, mintha Istennek valami rendkívüli dolgot kellett volna végbevenni kettőjükért: érette és a halottért.

Ekkor közeledett hozzá az a megyei tanácsos, kit egyszer már oly nagyon felháborított Chevignonné szalonjában, kissé félrevonta és így szólt hozzá:

— Mindenki gyanította kegyedről, hogy szerette Chevignont. Ön valóban bolondabb a bolondnál, hogy így piacra viszi az érzelmeit!

Ő pedig, mintha hosszas kábultságból tért volna magához, felsóhajtott:

— Igen, igen, szerettem! . . . Jobban szerettem mindennél a világon, szerettem minden történetek ellenre; mindvégig szerettem!

— Ez nem lehet ok, elhíthetnie az egész világgal, hogy a kedvese volt! — felelte amaz.

Adelina eleinte zavarodottan nézett reá. Aztán lehült szeméről a fátoly. Kinyílt ujra, mint két világos ablak, és fájdalomtól meggyötört lelkének minden tisztaságával egyszerűen csak ezt felelte:

— Nem, soha sem voltam a kedvese, soha! . . . Soha sem kérte, hogy azzá legyek!

tól s inkább megmaradtak a műveltségben, semhogy végig kinlódjak fönnálló középiskoláink nehézségeit, csapatosan keresnek föl a polgári iskolát, hogy végzése után, mint művelt emberek, visszatérjenek az apa műhelyébe, gyarába és gazdaságába.

Tessék csak elképzelni: alföldi városainkban és nagyközségeinkben s nagyobb ipari telepeinken kicsoda munkát tudna végezni, minő eredményeket érne el csak egy évtized alatt is a het osztályú közgazdasági irányzatú polgári iskola!

Am nem a levegőből kapdostam össze ily célú iskolának a tervét. Az élet már követeli. Nagykikinda város s polgármesterének, Bogdán Zsivók doktornak az érdeme, hogy a középbirtokos osztály számára való hét osztályú polgári iskola eszméje, gazdasági irányzattal, megszületett. Ezé a városé a dicsőség, hogy első ízben ismerte föl azt a szükségletet, mely a birtokos középosztályt volna hivatva megmenteni. S övé az érdem, hogy följánlotta már a kormányának a legnagyobb áldozatokkal is hétosztályú gazdasági irányzatú polgári iskola szervezésére. Mit szólnak hozzá alföldi nagy gazdasági városaink? Nemde azt, hogy ók is egyetértésnek Nagykikinda varossal abban, hogy a középbirtokos osztálynak megfelelő iskolára van szükség! Én hiszem, hogy egyik sem riadna vissza az áldozatoktól.

Most pedig a vallás- és közoktatás-, valamint a földművelésügyi miniszteren van a sor. Nekik kell meghalálnok és megérteniök, hogy a középbirtokos osztály is végre-vaivalára talpra akar állani, hogy művelt, dolgot értő s a nemzeti életben hivatását minden irányban betölténi tudó osztály óhajtlenni.

Ujdonságok.

Szentes, 1909. október 31.

Gondolatok halottak napján.

Az örömnemek pompájában ragyog halottak napján a legnagyobb szomorúságoknak helye, a temető. Színes csillogó mécsesek, villamkörték, rózsák és koszorúk a sírokon, de odalent hat lábnyi mélységben sivar pusztulás dúl örökös sötétségben. Irtóztató az elentét halottak hangulatos napján. A sír fölött tobzódik az élet, emberek száza és ezrei tülekednek a márvány keresztnek között, a sírok fölött a hiúság vására orgiázik a gazdag ember lehetőleg pompásan díszíti föl a sírt, amely hozzátartozik, a szegény embernek fáj, hogy nem tudja kegyeletét ily díszesen kifejezni: pedig odalent, rothadó koporsóban fekszik a halott és neki teljesen mindegy, hogy százezer koronába került-e sírjának feldíszítése, vagy csak egy koronába.

A testnek, amely odalent alussza a megzavarhatatlan álmot, valóban minden mindegy. De a lélek, melyet az Ur küldött az elevenek testébe, szabadon szállong a sír fölött és nyájas derűvel látja a kegyelet munkáját. A túlvilágon teljes szabadság és egyenlőség van és a királynak a lelke nem érez mást, mint a szegény zsellér, látván halottak estéjén, hogy nekik szentelték azt az életben maradottak. Mindegy, hogy színes ivlámpa, vagy csak egy árva mécses hintésztét világot a sírok vagy kripták fölött.

De mert a halál utáni élet vagy megsemmisülés rejtelmeibe nem tudunk behatolni, mert nem vagyunk biztosak benne, hogy észre vesszük-e és méltányolják-e a halottak a mi kegyeletünket, a sírok ünnepe nem annyira a halottaké, mint inkább a miénk. A temetők disze, az ünnep által nyújtott változatosság, a sírok fölött lüktető élet és fő-

leg miénk a magasztos hangulat, amely őrre lesz felettünk, amikor kivilágításokkal, koszorúkkal és dalokkal áldozunk a földi élet köréből elvonult kedveseink emlékének. A kit megtudnak ihletni az élet szépségei, a fel-díszített temetőben, a kicsinosított sírok fölött nem tudja érezni azt a marcangoló fájdalmat, amely a ravatal mellett fogja el az élt: hanem egy hangulatos szomorúság reszket át a szíven, inkább rezignált, megnyugtató, mint fájdalmas. Ezeket az érzéseket váltja ugyanis ki az emberből az elmulás gondolata, nemcsak akkor, ha a temetőben jár, de a ragyogó bálteremben is, ha véletlenül észbe jut, hogy mindennek a szép világi mulatságnak egyszerre vége szakad így is, meg úgy is.

Igy jövőnk rá arra, hogy a keresztény világnézetlőtől athatott vallásoknak egyik legpoétikusabb ünnepe a halottak napja; a borongó hangulatoké, a szelid magába-zállásé és az elkerülhetetlen sorsba való megnyugvását az a néhány óra, melyet szeretteink sírjának elmentünk. Vannak pogány népek, melyek táncal, dallal szerelmes örömmel ünneplik halottaik emlékét s a természet ez egyszerű gyermekeinek érzése is azt bizonyítja, hogy az ember tudatában nem a borzalmasságok között foglal helyet a halál gondolata.

Menjünk tehát ki a temetőbe és merüljünk el úgy a kedves halottainkra való emlékezésben, mint a magunk elkerülhetetlen sorsa fölött való elmélkedésben. És essen nekünk jól a gondolat, hogy ha mi meghalunk, a mi sírunkhoz is eljönnek virággal, mécsessel és kedvesen fog zsongani hat lábnyi magasan fölöttünk az élet.

— Városi közgyűlés. Szentes város képviselőtestülete a f. évi november 8-án tartja az azon hónapi rendes közgyűlést, melynek legfontosabb tárgya az 1910. évi költségvetés lesz. Ezenkívül e közgyűlés elé terjeszti a tanács az 1910. évre megállapított villamvilágítási naptart íve. A költségvetést, mely egy meglehetősen vasos kötétté nőtte ki magát az idők folyamán, az előjáróság már kiosztatta a képviselők között és így — aki csak akarja — a közgyűlésig alaposan át tanulmányozhatja azt, hogy hozzászólhasson.

— Istentisztelet a református templomban. A szentesi ref. egyház renovált és új orgonával ellátott templomában, hol már 3 hónap óta nem tartottak istentiszteletet, ma október 31-én lesz az első istentisztelet, amely alkalommal nemcsak a reformáció emlékeztetét üjtják fel, de Kálvin János születésének 400 éves ünnepét is ülik a reformátusok. Az ünnepélyes istentiszteleten F u t ó Zoltán lelkész tartja az egyházi beszédet, a református egyházi énekkar pedig ünnepi karéneket ad elő. Az istentisztelet után ünnepélyes presbyteri gyűlés lesz, melyen a reformáció áldásairól való megemlékezés után az egyház részére alapítványokat tettek emlékezte üjtatik fel s a szegény iskolás gyermekek téli ruha adománya osztatik ki. Dében a Református Körben lesz szeretetvendégség.

— Az új földadótörvény. A Bud. Tud. jelenti: Az új földadótörvény elrendeli, hogy a földadókataszter kiigazítását tárgyzadó javaslatokról a vármegyei és városi földadó-bizottságok mondjanak véleményt, a javaslatok tárgyában pedig az országos földadó-bizottság dönt végérvényesen. Minthogy a

javaslatokat ez év végéig a pénzügyi hatóságok és hivatalok is be fogják nyújtani és minthogy azok a tavasz nyíltával — a mikor a helyszíni szemlék már megtarthatók lesznek — a földadó-bizottságok elé volnának terjesztendők, Wekerle Sándor pénzügyminiszter megtette az intézkedéseket, hogy a vármegyei és városi földadó-bizottságok, valamint az országos földadó-bizottság is megalakuljon. Megjegyzendő, hogy külön városi földadó-bizottság alakítását a pénzügyminiszter a törvényben kapott fölhatalmazással fogva Szabadka, Debrecen, Szeged, Kecskemét, Hódmezővásárhely és Zombor ötvenezer holdon fölüli határral bíró, törvényhatósági joggal fölrühözött városoknak engedte meg. Az érdekelte törvényhatóságokhoz intézett pénzügyminiszteri rendeletből kiemelendők a következők: Az új földadó törvény kölja az, hogy a földadó az egyes adózók között az egész országban igazságosan és arányosan osztassék meg és a kataszteri munkálatokban foglalt aranytalanságok kiküszöböltesse. A bizottságok a legközelebbi közgyűlésen körültekintő gondallal alakítandók meg és azokba a kis-, közép- és nagybirtokosok sorából megfelelő arányban olyan egyének választandók, a kik nemcsak a közbizalmat bírják, hanem képzettségükkel fogva a reájuk váró földadatnak megfelelni is képesek lesznek. Minden egyes bizottságba tizenkét rendes és ugyanannyi póttag választandó. Előnökét a bizottság saját kebeléből önmaga jelöli ki. Az országos földadó-bizottság a törvény érteimében negyven rendes és ugyanannyi póttaggal alakítandó meg, a kik közül tíz-tíz rendes és ugyanannyi póttagot a képviselőház és a főrendiház választ, husz rendes- és ugyanannyi póttagot pedig a pénzügyminiszter nevez ki. A képviselőház, a mint ismeretes, a maga részéről már megválasztotta az országos földadó bizottság tagjait, a főrendiház és a pénzügyminiszter azonban még csak ezután fog választói, illetve kinevező jogaival élni.

— Kossuth és Andrássy. Megbízható forrás szerint a mult szerdai minisztertanácson igen érdekes jelenet játszódott le. A miniszterelnök ugyanis ramutott arra, hogy új alap és alakulás nélkül nem nyílik a válságból kivezető út. A miniszterek, akik körben ültek a tanácskozó asztalnál, erre valamennyien K o s s u t h Ferencre néztek, aki a párnák közt föltámaszkodva ült ágyában. A függetlenségi vezér egy darabig gondolkozott, aztán így szólt:

— Ha ti pártom elvi programját elfogadnátok, negyvennyolc óra alatt rendbe jönne minden. Multkori beszédem, amelyet a pártkörben mondtam és amely élesen megkülönböztette a párt elvi és g y a k o r l a t i programját, ezt mindenképpen lehetővé teszi rátok nézve. Jöjjetek a függetlenségi pártba s mindent elárunk.

A n d r á s s y Gyula gróf erre ezt felelte: — Mi nem hirdethetünk mást, mint amit akarunk is. Nánunk e l v é s g y a k o r l a t i összeesik.

— Akkor nem tudom, hogy lehetne megcsinálni a dolgot, — modotta K o s s u t h Ferenc. Ma nem is lehet erről határozni. Majd gondolkodni fogok, különben is azt hiszem, hogy m á r v a n e g y ú j e s z m é m, amely megfelelő. De erről pártommal kell tanácskoznom.

A miniszterek erre — forrásunk érdekes előadása szerint — elhatározták, hogy megvárják, míg K o s s u t h Ferenc pártjá-

nak kedvvel tájékozik s így határozta el hogy egy hét múlva folytatja a tanácskozást. **J e k e f a l u s s y** Lajos honvédelmi miniszter kiönlően így jellenette az **A n d r á s s y** és **K o s s u t h** között fennálló viszonyt:

— Nem lesz megegyezés. Ami **K o s s u t h** nak tetszik, azt **A n d r á s s y** nem akarja és ami **A n d r á s s y** nak kellene, az meg **K o s s u t h** nem fogadja el. Így nem lehet elhatározásra jutni.

— **I p a r i t ö r v é n y j a v a s l a t o k.** A súlyos politikai válság egyáltalán nem érinti a kereskedeleminyi minisztérium törvénytervezési tevékenységét. E részben legszelebb köröket érdekel az új **i p a r t ö r v é n y** körül folyó munka, amely, értesülésünk szerint, éppen nem szünetel. Látható jele lesz ennek az a három hatalmas kötet, amely rövidesen nyilvánosságra kerül s amelyben nagy gondnal állították össze és dolgozták föl a javaslat közzététele óta gyűjtött óriási kritikai anyagot. Sajnos, a kormányválság kitörése idején az országos szaktanácskozást is félbeszakították, a most közzétendő kötetek azonban igen jó szolgálattal fognak tenni a további tárgyalások folyamán. Készen vannak még a kereskedelmi minisztériumban a védjegyek oltalmára, a találmányi szabadalmakra és a tengeri magánjogra vonatkozó törvénytervezetek, amelyeket hozzászólás végett már el is küldöttek a különböző érdekképviseleteknek, így a szegedi kamarának is.

— **S z i n h á z i j á t é k r e n d.** A színház következő két heti játékrendjét az igazgatóság a következőhöz állapította meg: okt. 31-én délután **J a n o s v i t é z s**, este **P e l e s k e i n ó t á r i u s**, nov. 1-én **M o l n á r é s g y e r m e k e**, 2-án **S z é p g á r d i s t a** operett újdonság, 3-án **H a m l e t**, 4-én **J ó k e d v ű p a r a s z t e**, 5-én **N ó n a e** bohózat újdonság, 6-án **K a b a r e t** este 7-én délután **K é t p i s z t o l y**, este **T a t a r j a r á s**, 8-án **S z é p g á r d i s t a**, 9-én **D o l o v a i n a b o b l a n y a**, 10-én **S z e g é n y J o n a t h á n e**, 11-én **R e m é n y e H a y e r m a n** halászdramája, újdonság, 12-én **I g l ó i d i a k**, 13-án **B u r i d á n s z a m a r a** operett újdonság, A műsorra kiűzött operett újdonságok: a **S z é p g á r d i s t a** és a **B u r i d á n s z a m a r a** az újabb operettirodalom legkivalóbb zenei alkotásai sorába tartoznak, **H a y e r m a n** halászdramája, a **R e m é n y e**, már írója kiválóságánál fogva sem szorul külön ajánlásra, a **N ó n a e** bohózat újdonság pedig a legkacagtatóbb színházi képtelenségek egyike. Miután a színház állandóan jól van fűtve, a változatos műsor előreláthatólag állandóan nagy közönséget fog vonzani.

— **A M a g y a r o r s z á g i M u n k á s o k R o k k a n t** és nyugdíjgyeletének központi választmánya tegnap tartotta rendes havi ülését Kulcsár István aienők vezetésével. Katits Antal igazgató jelentéséből örömmel vették tudomásul, hogy a folyó év első kilenc hónapjában 24 ezer új tag lépett be, kikkel a rendes fizető tagok száma 89 ezerre emelkedett. Az idén 750 ezer koronával növekedett az egylet alapítói, mely most már a 4.760.000 koronát meghaladta. Az idén 51 új fiókpenztárt szerveztek s ezek száma 282. Különbösen nagyjelentőséget ad az egyletnek azon tény, hogy 1908. óta 628 rokkant és elagott tagjának és 170 árvának állandó segítésére hatszáz ezer koronát meghaladó összeget fizetett ki. A rokkantak 8.40-től 12 kor, 92 fillérig terjedő heti segélyt kapnak, míg

az árvek heti segélye 1.40-től 2 kor. 15 fillérig terjed, Azonkívül számos övezgy is kapott segítséget. Örvendetes tudomásul vették, hogy a kereskedelmi kormány további 3 évre évi 5000 korona állami támogatást helyezett az egyletnek kitálatása. Ujában 200 koronával alapító tagokul beléptek: Mosonvármegye, Kassa, Kolozsvár, Nyiregyháza, Székesfejérvár, Ungvár városok és Salgótarján nagyközség, továbbá az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet. Az érdeklődőknek szivesen szolgál fölvilágosítással az egylet központi irodája Budapest, József-ú. 23.

— **A k a r t e l e k t ö r v é n y e s f o r m á i.** Alig van termelő ár, akár az ipar, akár a mezőgazdaság terén, amely egy vagy más formában ne létesített volna karteit a termelő viszonyok és az eladó feltételek szabályozása céljából. Természetes, hogy az érdekeltek, ahol csak lehetséges, a magyar törvények által szabadon hagyott formákat használják föl karteit létesítésére és hol szerződés alakjában hol pedig részvénytársasági formában biztosítják egymás kölcsönös támogatását és a kartelszabályok szigorú betartását. Az utóbbi időben már a kisebb jelentőségű iparágakban sem ritka az ilyen megállapodás. Legutóbb egy vidéki magyar városnak bizonyos szakmájú iparosai szövetségbe tömörültek karteit alakítására. Az alapszabályokba fölvettek olyan pontokat is, amelyek a karteit fontartására vonatkoztak. Az alapszabályokat rendes közigazgatási úton jóváhagyás végett fölterjesztették a kereskedelmi minisztériumhoz, mely az alapszabályokat nem hagyta jóvá, mert kifejezetten karteit létesítését céloztak, amennyiben kimondták, hogy egy-egy tagnak vallalati nyeresége bizonyos esetekben az összes tagok javára a közös pénztárban fizetendő be és kötelezik a tagokat hogy versenytárgyalások esteiben egymás árait ne rontsák. A miniszteri megokolás kimeli, hogy egyesületi alapszabályokban kartelszerű megállapodás nem foglalhat helyet és hogy olyan tömörülések, amelyeknél minden egyes tagnak igénye van a közös haszon egy részére, kereskedelmi társaságok és nem egyesületek jellegével bírnak, ennél fogva csak a kereskedelmi törvényben szabályozott társasági formák valamelyikét használhatják. A miniszter határozata, amely ipari és kereskedelmi körökben nagy feltűnést keltett, közelebbről a szövetekezeti formára utalt.

— **U j p é n z e k.** Az osztrák képviselőházban a napokban egy törvényjavaslatot terjesztettek be, amely azt célozza, hogy egy új éremtípust, két korona értékű érmét készítenek. Az új pénzből Ausztriában és Magyarországon körülbelül 25 millió darabot vernek. Ezenkívül 100 millió korona értékben új egykoronast bocsátanak forgalomba. A pénzekhez szükséges ezüstöt az Osztrák-Magyar Bank készletéből a régi egyforintosok fogják szolgáltatni. Szó esett arról is, hogy 160000 korona értékű új tizkoronás bankjegyet bocsátanak ki.

— **P e t ő f i ö s s z e s k ö l t e m é n y e i i f j u s á g i k i a d á s b a n.** A magyar ifjúságnak legkedveltebb költője, mondhatni, elváhatatlan társa Petőfi. Nem csoda tehát, ha majdnem minden évben jelenik meg oly kiadás, amely első sorban a tanuló ifjúságnak van szánva. Ilyen rendeltetéssel jelent meg a napokban egy teljes Petőfi, amely magában foglalja Petőfi összes költeményeit, a zsenigéket, töredékeket és kihagyottakat is oda számítva. Az új kiadást Hegedűs és Sándor ismert debreceni könyvkiadó cég bocsátotta közre és az ifjúságra nemcsak azaz volt tekintettel, hogy a jó nyomású, csinos kiállítású, Petőfiinek Bencur-féle arcképével is di-

szített kötetet olcsón, 2 korona 40 fillérért árulítja, hanem hogy a gondosan átnezett szöveg elé hozzáértő emberrel, **K a r d o s A b e r t e l e t**, a debreceni Csokonaiok tükkrával bevezetést íratott, amely Petőfiének rövid életrajzát és irodalomtörténeti méltatását nyújtja. — A kötet kapható a kiadónál és minden hazai könyvkereskedésben.

— **K i s s z e r e n s é j e n a g y.** Miért a legnépszerűbb e 3 szó az egész országban? Vegy egy sorsjegyet a **K i s s** bankházban, akkor meg fogja tudni! A Kiss-bankház nagy előnyöket nyújt a közönségnek, eddig annyi milliót fizetett ki készpénzben t. vevőinek, hogy ma hazánk legnépszerűbb osztálysorsjegye főelárúító helye. Most is itt nyerték a 600000 koronás főnyereményt, immár negyedszer! Ajánlatos tehát t. olvasóinknak, hogy tegyenek szerencsekísérletet és rendeljenek Kiss Károly és társa bank részvénytársaságnál Budapesten, Kossuth Lajos ú. 13. Huzas már november 18-an.

— **U j a b b a d o m á n y o k a z u j o r g o n á r a.** A református templom új orgonájára újabb a következő kegyes adományok folytak be: Csákó Balogh Ferencné Papai Juliánna elhalt szülei: Pápai Ferenc és Lénart Sára emlékére 400 kor. özv. Batik Sándorné Soós Maria ferje emlékére 200 kor. Id. Rűsz Molnár Sándor és neje Széll Zsöfia 200 kor.; dr. Molnár Jenő orsz. képviselő 50 kor. Berceli Daniel 30 kor.; özv. Dezső Pálné 20 kor.; id. Hajasz Szabó Lajos 10 kor.; Özv. Vecseri Sándorné és Ibolya Károly 5-5 kor.-t adományoztak, mely kegyes adományokért az úton is köszönetet mond az egyház elnöksége.

— **A g ö z k é p k e z e l ő k é s k a z a n f ű t ő k l e g k ö z e l l e b b i k e p e s i t ő v i s z g a t** Szegeden, november hó 12 ik délelőtt 9 órakor fogtak a Szegedi felső ipariskolában megtartatni. A kelőlen felszerelt vizsgálóati kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez, Tisza Lajos körút 61. sz. Szegedre küldendőik be.

* **S z ö l ő b i r t o k o s a i n k o z h o z!** Nagy Gábor szőlő-nagybirtokos augusztus hóban felhívat intézett a fővárosi lapokban, hogy az általa 20 év óta tenyésztett Delaware faj-szőlőnek természetét az idén, a midőn az ország összes szőlő természetét a betegségek majdnem teljesen lepusztították, a helyszínén tekintsek meg s győződjenek meg, hogy a DELAWARE szőlőről tett állítások a valóságnak teljesen megfelelnek. Ezen felhívásra az ország borvidékéről tömegesen utaztak Kőlyra, sőt egyes borvidékek 10-16 tagú küldöttséget is küldtek tanulmányozás végett. Minden látogató a helyszínén annyira el volt ragadtatva, hogy nyomban nagyobb mennyiséget vásároltak, sőt egy nagybirtokos 200000 drabra tett megrendelést. Oly sok előnye van a világhírű DELAWARE szőlőnek és borsnak, hogy t. olvasóink saját érdekében cselekszenek, ha meghoztatják Nagy Gábor, Kőly, (B.harmegye) képes arjegyékét, melyet ingyen és bérmentve küld.

* **É r d e k e s S a m. H e c k s c h e r** sehr, hamburgi bankháznak lapunk mai számában megjelölt férjet keresni. Csakis urak (ha vagyon nélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és **gyors házassághoz** akadály nincsen, írjanak ímre: **L. Schlesinger Berlin 18.** (Deutsche land) 52-2

Akar nőszülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok törvénytelen gyermekekkel, testi hibával stb) 5-500.000 korona **vagyonnal** fel vagynak hatalmazva, megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyon nélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és **gyors házassághoz** akadály nincsen, írjanak ímre: **L. Schlesinger Berlin 18.** (Deutsche land) 52-2

Fogzás.

Ne ijedjen meg, hanem adjon gyermekének egy kevés SCOTT-féle Emulsiót és vessen véget az álmútan éjjeleknek. A könnyedség, a melylyel ezután a fogak jönni fognak, meg fogja önt lepni.

A Scott-féle Emulsió

kellemesen emészthető formában tartalmazza éppen azokat az anyagokat, a melyek megkívántának fehér, egyenes és erős fogak növesztéséhez.

A Scott-féle Emulsió tisztaságát és erejét semmisen sem tudja felülni. Ize a legkellemesebb.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Az Emulsió vasadására a SCOTT-féle módszer vélt-jegyét — a halászt kérjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
Kapható minden gyógyszerben.

Nyiltér.

Az »Alföldi Ellenzék« f. hó 30-ki, 218-ik számának »Helyi és vegyes hírek« rovatában »Elkobzott romlott hús« címmel egy napihír jelent meg, mely szerint hentes-műhelyekben dr. László Vilmos városi főorvos és Jobban József rendőrhadnagy 2 hordó romlott sertéshúst találtak és koboztak volna el, amelyre nézve én azt a kijelentést tettem, hogy nem közfogyasztásra, hanem csak ipari célokra akartam felhasználni a kérdéses húst. Továbbá, hogy ellenem a rendőrség a kihágási eljárást megindította.

Mint hogy ez a hírlapi közlemény a maga kétértelműségében üzleti rennomémnak tarthat, de ahogy előadva van, a — valóságoknak nem is felel meg, a t. közönség tájékoztatására a következőkben adom elő a való tényállást:

A f. hó 28-án dr. László Vilmos fő-

orvos úr, ahogy értesültem, följelentés folytán megjelent nálam Jobban József rendőrhadnagy úrral s a kamarában és a padlason, ahol az ilyeneket tartani szoktam, — tehát nem a hentes műhelyekben — tényleg talált romlott sertéshúst és zsiradékot, csontot, tőpörtöt, melyet, dacára annak, hogy kijelentettem, miszerint azt szappanfőzésre gyűjtögetem, elvittek; azonban azóta már vissza is adtak ezeket, ki is főztem szappannak, aminek szanva volt; elcienen tehát semminemű bűnös manipulációt kihágási eljárás folyamatba nem tétett, folyamatban nincsen.

Ez az úgy tehát nálam befejezést nyert s nekem nincsen a fogyasztó közönség elől, mely eddig is bizalmával megtisztelt, semmi takargatni valóm.

Szentes, 1909. október 30.

Szell Imre
hentes.

Feladat szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
Kiadótulajdonos »Szentes és Vidéke« könyvnyomdá.

Ki ne tudná

Kérjen határozottan
MAGGI-féle kockát a keresztesillaggal!

keresztesillag

MAGGI

ma már hogy a
-féle

kocka, darabja 6 fillér.

erősítés húsleves készítésére

a legjobb!

A Szentesi Központi Takarékpénztár R.-társaság

Kölcsönt ad:

Váltóra,
ház- és földbirtokra

Előleget nyújt:

Értékpapírokra, árúkra és mezőgazdasági terményekre.

Takarékbetétet:

elfogad, azokat adómentesen kamatoztatja.

Tűz és jegkár ellen:

biztosításokat felvesz és életbiztosításokat köt.

Elvállalja:

leterhelt házak és földbirtokok rendezését, valamint házak, földek adásvételét a legelőnyösebb feltételek mellett.

Hosszú lejáratú:

törlesztéses felmondhatatlan kölcsönt ad és közvetít 10-től 65 évre, régi kölcsönöket átveszi.

Heti betéteket:

4 éves csoportokban 1 koronás heti befizetéssel alakít és a betéteket üzleti nyereségben részesíti.

A SZENTESI KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Musgrave EREDETI IR KÁLYHA

10—1

A jelenkor legjobb töltőkályhája.
Minden nagyságban 80—3200 m³ fűtőerővel.

Garms Chr. kályhagyára, Bódenbachban
Raktár: Gunsat Lipót udodánál.

Szentes.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái

az étványat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 és 2 kor.

Próbadozoz 50 fill.

Fő- és szetkuldesi raktár:

»NÁDOR«

GYÓGYSZERTÁR.

Budapest, VI. Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Szentesen: Farkas Eugénia, Metzger Ede, Török János, Varady L. ifj., Vecsery Miklós és Sajó György gyógyszerárakban. 26—1

Kopaszok és deresek bálja.

A kopaszok és deresek a folyó évi október 31-én, ma vasárnap Győri Sándor Klauzál-utcai (kiszölgyalj-utca) vendéglői helyiségében **bálat** rendeznek. A bál kezdete esti 6 órakor. Belépődíj személyenkint egy korona.

Bár kopaszok és deresek rendezik a bált, természetesen szívesen látják azon a családokat és fiatalokat is.

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő,
 ki súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra

Gyümölcsfacsemeték
 Setányfák, Díszoszerjék, Tülevelűek, Kerítés-
 növények, Boggyógyumölcsiek stb. 12-2

Szőlőoltványok. (1. ssma árú)
 európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
 (Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.)

FISCHER és Társai
 fajtakövek és szőlőoltványtelepek

HÖLGYEK
 részére nélkülözhetetlen

Legjobb SZÉPÍTŐSZER a
B. 5-1 FÖLDES-féle MARGIT CRÉME

Pár nap alatt biztosan eltávolít szepőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát, (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdít és fiatalít.

Kiváló toilett-cikkek: Margit-hőlgypor (3 színben) 1 kor. 20 fillér.
 Margit-szappan 70 fill., Margit-fogpép 1 kor., Margit-arcvíz 1 kor.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszerekkereskedésben
 Postán utárvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: Földes Kelemen gyógyszerész ARAD.

Főraktár Szentesen: új. Várady Lajos,
 Sámuel Béla, Metzger Károly, és
 Vecsery Miklós gyógyszerárban.

Páratlan és csodás hatású

Óvakodjunk utáztatóktól.

Páratlan szőlőfaj!

Hogy ezt bebizonyítsam a »DELAWARE« szőlőről, királyi közjegyzői hitelesítéssel ellátott eredeti fénykép felvételeket készítettem.

A felvétel áll: egy drb. 20 éves csercspos kifogástalanul dúsan termő tőke 32 fűrt, egy drb. 4 éves szálvesszős tőke 168 fűrt és 11 drb. egy sorban lévő 4 éves szálvesszős tőke több mint 2600 kifogástalan egészséges fűrt szőlőterméssel. Ezek mind ott vették fel, ahol pár méternyire tőle az európai oltványokon a termés négy-ötzöri permerezés dacára elpusztult. Így ez az év volt az, a mely bebizonyította hogy ezen fajnak termésében permerezés nélkül semmiféle szőlőbetegség kárt nem okoz. Ezenkívül nagy előnye még, hogy oltani és alá a földet megforgatni nem kell, vesszője t. lben soha nem fagy, bora elsőrendű és rendkívül bőtermő. Ezen a néven azonban igen sok más hitvány fajtákat adnak el, ezért aki a valódi bőtermő és legnemesebb fajt akarja megszerezni, az csak a NAGY GÁBOR féle »DELAWARE« vesszőt vegye. A DELAWARE szőlő bővebb leírását, természetének királyi közjegyzői hitelesített eredeti fényképfelvételeit számos kiutalban, továbbá a szöveg közé nyomott 40 szép képet tartalmazó

képes árjegyzéket ingyen és bérmentve mindenkinek, aki velem címét tudatja. Okvetlenül kérje még ma ezt a tanulságos tartalmú árjegyzéket, mely a szőlőoltványokról és lucasültéséről is ad részletes, helyes útmutatásokat.

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos, KÖLY posta, távirtda és távbeszélő állomás. A. Kevelezés magyar, német, horvát, szerb és román nyelven. 6-1

Legnagyobb kitüntetés
 „Arany államérem” Nürnberg 1906. 5-1

Globus
Fémfisztító kivonat

jobban tisztít mint mindenféle más.

Fémfisztítószerek

Legnagyobb kitüntetés
 „Grand Prix” St. Louis 1904.

Most kössön
 jövő évi szállításra

M É S Z R E
 csakis
KLÁR ANDOR cégégnél
Debreczen,
 egyedüli mészgyár Bihar megyében, mely kizárólag fával égetett fehér darabos meszet termel.

Évi termelés 1000 waggon.
Kérjen ajánlatot!

4199—tkv. 1909. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Zucker Imre és fia szolnoki bej. cég végrehajthatónak Molnár Farkas Rozália Barta Ferencné végrehajtást szenvedett elleni 1000 korona tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a szentesi kir. járásbírósg területén lévő Szentes város belterületén fekvő a szentesi 1887. szeptemberben A 1 sors. a. felvett 2355 hrszámú beltelkes haznak a Molnár Farkas Rozália Barta Ferencné nevében álló egyharmad részére 3200 koronában ezennel megállapított kikialtási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi november hó 29-ik napjának d. e. fél 10 órajakor ezen telekkönyvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási ár két harmadán alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlan becsarának 10 százalékát vagyis 320 kor. fillért: készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanért a kikialtási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikialtási ár százalékára szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni.

Kelt Szentesen, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi szeptember hó 8-ik napján.

Engelthaler
 kir. járásbíró.

Egyetlen sérvbajos

amputált, ferdeíró stb. se mulassza el, mielőtt szükségletét sérvkötőkben, mülábakban orth. műfüzökben, egyenes tartókban, járó- és nyújtógepekben, haskötőkben stb. beszerezze, körülbelül 3000 ábrával és a hozzátartozó magyarázatokkal és használati utasításokkal ellátott árjegyzéket ingyen és bérmentve kéri.

KELETI J.
 estegyesítő és kötszerészeti műintézet
 BUDAPEST, IV., Koronahereczeg-útleza 17.
 Alapítottatt 1878. évben.

Alomtőzeg
 szalmát helyettesítő, kitűnő alomtőzeg **Bőrvély** szatmármegyei állomáson átadva 100 métermázsánként 250 korona. E tőzeg 5—6-szor nagyobb felszívóképeségű mint a szalma, kevés gipsz vagy mésszel keverve, nitrogéndús trágyát szolgáltat.

Megrendeléseket elfogad
Klár Andor. Debreczen.
 Telefon 445 sz.

